

Український ВІСНИК

E-mail:
ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Т. Шевченко

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XX. № 3-4 (лютий) 2013

«Вівці мої,
вівці,
вівці та
отари...»
Лютий. Вже
почали
котитися
овечки...

Прочитайте:

- ❖ Урочистий захід до Дня Соборності та Свободи України в Румунії
- ❖ Як допомогти українцям Румунії?
- ❖ Сучавська філія СУРу – між посмішкою Ст. Ткачука та суворим поглядом Т. Шевченка
- ❖ Шевченко і Гуцулія
- ❖ Інтерв'ю голови СУРу Степана Бучути
- ❖ Прес-конференція депутата від української громади в Парламенті Румунії Івана Марочка
- ❖ Сторінку письменника
- ❖ Дитячі сторінки

Урочистий захід до Дня Соборності та Свободи України в Румунії

*«О, поведи ж нас, лицарський духу,
По вільній стежці життя і руху.
На тихі води,
На ясні зорі.
І в цю велику, [страшну] годину
З'єднай в єдину всю Україну!»*

(«Дух наш пречистий» – Олександр Олесь – 19 грудня 1918 р.)

Минуло 94 роки, відколи було підписано Акт Злуки, який утвердив об'єднання двох українських республік, – Української Народної Республіки (проголошеної 7 листопада 1917 р. в Києві) та Західно-Української Народної Республіки (проголошеної 13 листопада 1918 р. у Львові) в одну державу.

Враховуючи велике історичне і політичне значення Акту Злуки (УНР і ЗУНР) для сучасної України, 22 січня 1999 р. президентським указом було встановлено «День Соборності України», а пізніше, 30 грудня 2011 року, указом Президента Віктора Януковича «День Соборності» було скасовано і натомість було встановлено «День Соборності та Свободи України».

З нагоди великого українського свята, яке об'єднує українців усього світу, 22 січня у приміщенні Культурно-інформаційного центру в складі Посольства України в Румунії відбувся урочистий захід на честь Дня Соборності та Свободи України.

У заході взяли участь представники Посольства України в Румунії на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом в Румунії Теофілом Бауером, представник української меншини у румунському Парламенті депутат Іван Марочко, заступник голови СУРу Іван Робчук, голова Бухарестської філії СУРу Ярослава Колотило та представники бухарестської української громади.

Урочистий захід був відкритий Послом України в Румунії Теофілом Бауером, який привітав присутніх з нагоди свята, привітав нового депутата, який представляє українську громаду у румунському Парламенті, сказавши, що сподівається на його плідну роботу у рамках законодавчого форуму, у ствердженні духу українства у Румунії і надіється, що з Посольством буде налагоджена тісна співпраця.

Після виконання гімну України посол прочитав вітальний лист від міністра

закордонних справ України Леоніда Кожари.

У своєму вітальному слові посол України підкресив зусилля української влади нинішнього покоління щодо самоствердження України як європейської держави, яка прагне інтегруватися якнайшвидше у європейські структури, до європейської спільноти. Головний акцент, який сьогодні робить нинішня влада, це безумовне проведення стандартів соціальних та економічних в Україні до вимог і умов стандартів Європейського Союзу.

Щодо прийняття України до Європейського Союзу посол сказав: *«Сьогодні ми, як ніколи, наблизились до визнання того, що ми варті рахувати себе нацією цивілізованою, нацією європейською, бути імплікованими у європейські структури, причетні до тих процесів, які сьогодні відбуваються у розвинутих прогресивних країнах Європи. Звичайно, це багато потрібно зробити, але сьогодні курс на євроінтеграцію країни є незмінним, ми сьогодні, як ніколи, близькі до того, аби мати підписану угоду про асоціацію з Євросоюзом, аби мати можливість вільно пересуватися по країнах Європейського Союзу і Шенгенської зони, і я переконаний, що 2013 рік буде роком, коли будуть підписані історичні для України документи, які наблизять нас до європейських структур.»*

Далі пан посол запросив взяти слово депутата української меншини у Парламенті Румунії Івана Марочка, котрий навів кілька біографічних даних про себе і який зобов'язався мати тісну співпрацю з Посоль-

ством України у Румунії і часті зустрічі з українцями міст і сіл, на яких звітуватиме про свою роботу в Парламенті і вислуховуватиме проблеми, з якими вони стикаються.

У продовженні перший заступник СУРу Іван Робчук сказав, що і письменник Іван Франко, який не дочекався жити у соборній національній державі, був одним з великих поборників єднання Галичини з Надніпрянською Україною і який зробив дуже багато для розвитку єдиної

української літературної мови для всіх українських земель. Він сказав, що І. Франко критикував галицьких письменників, які вживали розмовну галицьку мову, домішуючи російські, польські і церковнослов'янські елементи і радив їм орієнтуватись на шевченківську, на уже вироблену на Східній Україні літературну мову.

Ярослава Колотило, голова бухарестської філії СУРу, сказала кілька слів про День Соборності та Свободи України.

Василь Кептару, керівник української

редакції Радіо Румунія Інтернаціонал та історик Тіберіус Пуу, відзначили історичні події, які стосуються цього моменту та українсько-румунські політичні та дипломатичні відносини в 1917-1920 роках.

Урочистий захід закінчився документальним фільмом про події, які відбулися 1919 року.

Треба пригадати 1990-й рік, коли близько трьох мільйонів українців утворили «живий ланцюг» від Києва до Львова, показавши цим, що українці велика нація, яка об'єднаною здолає всі негаразди.

Тереза ШЕНДРОЮ

Прес-конференція Посла України для румунських ЗМІ

8 лютого року Посол України в Румунії Теофіл Бауер провів прес-конференцію для румунських ЗМІ, в ході якої висвітлив підходи української сторони до політичного діалогу в поточному році, наповнення його економічним змістом та співпраці з Румунією у сфері європейської інтеграції України.

Відповідаючи на запитання присутніх

журналістів, керівник української дипломатичної установи надав інформацію про окремі аспекти діалогу з Румунією у сферах візового режиму, енергетики та забезпечення прав і потреб національних меншин. Було також висвітлено пріоритети України в ОБСЄ та питання каналу Бистре.

ЯК ДОПОМОГТИ УКРАЇНЦЯМ РУМУНІЇ?

ТРИВОЖНЕ ЗАПИТАННЯ

Запитання українського журналіста Олександра Гавроша вже понад двадцять років тривожить свідомих українців і чекає переконливої рятівної відповіді.

Автор статті, яку друкуємо, дуже добре обізнаний з станом української громади Румунії і подає аргументовані причини асиміляції та денационалізації українців часів комуністичної диктатури – скасування українського шкільництва, брак рідного слова у церквах, цілі покоління, які не знають української грамоти, а материнська мова для них – це вулична місцева говірка чи засіб вузького спілкування у сімейному колі.

Журналіст і письменник Ол. Гаврош закликає Україну, історичну батьківщину, допомогти українцям Румунії насамперед підготовкою учительських кадрів у вузах. Пропозиція слушна, нам дуже бракує кваліфікованих вчителів, як бракує і підручників не тільки з української мови та літератури, але й з інших предметів для засвоєння учнями термінології з різних галузей.

Приєднуючись до слушних зауважень і пропозицій, я однак підкреслю, що українці Румунії повинні, в першу чергу, допомогти собі самі через своїх представників у СУРі на верхах і місцевих активістів. А то з якоюсь приреченістю спостерігаємо за тим як з кожним переписом населення українців меншає щоразу на 10 тисяч.

Потрібно, за словами Лесі Українки, запалити «досвітні вогні», бо якщо ми не злякалися комуністичної «мли» і вистояли, а зоря «заграла» до національного відродження ще у грудні 1989 року.

М. МИХАЙЛЮК

Результати перепису 2011 року в Румунії викликали сумні враження. Чисельність української меншини за останні 10 років зменшилася із 61 тисячі до 51 тисячі. Тобто, кожен минулий рік приніс втрату однієї тисячі українців. Якщо так піде далі, то за півстоліття українців у Румунії не залишиться.

Причин такої прискореної асиміляції декілька. По-перше, ліквідація у 60-х роках українського шкільництва режимом Чаушеску завдала важкого удару місцевим українцям. Майже два покоління вчилася виключно румунською мовою, залишаючи українську тільки для хатнього вжитку. Тепер відроджувати рідну мову у навчанні надзвичайно важко. Українську у школах викладають хіба дві-три години на тиждень. Всі решта предметів навчають румунською. Таким чином українці вже з малих років формуються двомовними, причому читати і писати їм, ясна річ, значно легше румунською, адже нею вони засвоюють термінологію з різних галузей.

На сьогодні в Румунії є тільки один навчальний україномовний заклад – лицей імені Тараса Шевченка у місті Сигіт-Мармаціей. (Для порівняння – в Україні працює

понад сто шкіл із румунською мовою навчання).

Друга причина асиміляції полягає у зміні традиційного укладу життя. В селах практично не має роботи і українці, як і решта громадян Румунії, змушені виїжджати на заробітки. Хто до ближчих міст, а хто – і за кордон. За неофіційними даними, нині кілька мільйонів румунів живе і працює в Італії, Іспанії, Португалії, Бельгії. Чимало з них закорінюється там на постійно. Серед них, ясна річ, є й українці.

Третя причина – церковна. Українці Мараморощини і Банату підлягають Українському вікаріату Румунської православної церкви, а також – Українському вікаріату греко-католицької церкви. Ці громади якраз і тримають український національний дух серед вірних. Натомість там, де православними українцями опікуються румунські священики (у Південній Буковині та Добруджі), очевидний занепад українства при переписі. Також сприяють румунізації і новітні протестантські церкви (п'ятидесятники та адвентисти), які значно зростають серед українців Марамороша і провадять свою духовну роботу румунською мовою.

За такої ситуації Україна має проявити максимум уваги до своїх земляків за кордоном. Один із найкращих варіантів – навчання українців Румунії у вищих навчальних закладах України. На початку незалежності така практика була вельми потужною і значна кількість нинішніх українських інтелігентів Румунії так здобула не тільки фах, але й тверду національну свідомість. Натомість в останні роки це ефективне джерело українськості практично завмерло.

Якщо раніше румунський університет чи інститут був для українців нелегкою справою, то нині їхні філії вже працюють навіть у Сігеті-Мармаціей – за якихось 20-30 кілометрів від українських поселень Марамороша (тут зосереджена половина українців Румунії). За таких умов навчання в Україні є значно важчим і проблемнішим. Тим паче, що український диплом ще доводиться в Румунії нострафікувати (захищати), складаючи чималу кількість іспитів.

Унаслідок цього школи в українських селах не мають достатньо фахівців, щоб вести викладання різних предметів рідною мовою. Бо в Румунії готують тільки фахівців із української філології. Виходить замкнене коло.

Розірвати його може спеціальна програма для навчання українських студентів із Румунії (і не тільки з неї). Слід створити привабливі умови для здібних дітей з української діаспори, аби вони здобували освіту саме в Україні. Забезпечувати їм безкоштовне навчання на престижних спеціальностях, платити стипендію, надавати гуртожиток. Так, як це роблять поляки, угорці чи ті ж румуни для своїх діаспорян.

В Ужгородському Національному університеті цього року не використано половину ліцензій на більшість дисциплін. То чого ж не взяти 5-10 студентів із сусідньої Румунії? Те саме могли би запровадити Івано-Франківські, Чернівецькі та Львівські вищі навчальні заклади. Цього було би цілком достатньо, щоб вирішити проблему із формуванням української інтелігенції в Румунії. Тим паче, що така практика давно існує в цивілізованих країнах.

Така програма могла би здійснюватися по обміну із румунською стороною на паритетних началах (до прикладу, 25 наших румунів навчаються і забезпечуються в Румунії, 25 їхніх – у нас). Або й за кошти України. Для державного бюджету це – мізерні кошти. Натомість вигреш України очевидний – ці студенти стають своєрідним мостом у наших взаєминах із південно-західним сусідом.

Не можна кидати своїх земляків напризволяще. Елементарна цікавість до них, увага до їхніх потреб може надати їм необхідної стійкості, аби протривати на своїх автохтонних землях ще не одну сотню років.

Олександр ГАВРОШ – письменник, журналіст (Україна)

Деніса, як промінь в танці

Чув від негостинських людей старшого віку, що кого Господь любить, того і обдаровує своїми дорогочінними дарами...

Одним дарує осяйний розум, зірку пам'ять, премудрість, красоту, милість, натхнення, а іншим яскравий талант.

Пригадую, що я ще з ранньої юності шанував талановитих людей, тих, що завдяки своєму таланту могли зробити із сумної людини веселу, а з безнадійної надійну – оптимістичну.

Шанував тих людей, які пісню, поезією, прозою чи танцями могли перетворити зітхання в усмішку, віддалити нещасних від щоденних турбот і різних невдач, від випадкового горя, ведучи їх немовби до золотих воріт, які відкриває невидима рука, де панують згода, щастя, радість і пісенне диво...

То як можна не поважати і не шанувати талановитих?

Числю, що талановиті люди найщасливіші, найгарніші і найбагатші у світі...

До талановитої людини, як мені казав колись дід Іван Костинюк, нахилиються і квіти, цілючи її ароматами, своїм дивом.

Про такий талант і пишу, щоб не пройшов мими нас, немовби не існував і не мав би місця в нічиїм серці...

Замітив його на негостинській сцені в учениці ІХ-го класу Серетського ліцею ДЕНІСИ КИРІЯК.

В танці замітив я цей талант, коли виступала «Негостинка» з Негостини. Всі дівчата танцювали гарно, але Деніса була чи не найкращою.

Мене і всіх глядачів вона зачарувала своїми плавними рухами, усмішкою і милим поглядом.

Бачивши Денісу в українському костюмі, в українському віночку, з-під якого золотило її довге волосся, мені здавалось, що бачу у вихорі танцю струнку ніжну берізку.

Ця дівчина наче з професійного ансамблю пісні і танцю з України – сказав я Віктору Серединчуку, бувшому директору негостинської школи.

Прекрасно танцює Деніса, ця негостинська «козачка» – погодився Віктор. Їй допомагає і фізична краса – додав Михайло Григорчук, який сидів біля мене.

Це дар Божий – сказав я їм.

Господь цій дівчині дав все: гарну поставу, миле обличчя, гарні очі, вуста, а ще і голос дзвінкий, як срібний дзвінок... Як негостинський поет, я хотів би, щоб в Негостині було якнайбільше таких талановитих дівчат.

Тоді знову зазвучали би, як за моєї молодості, українські давні пісні, танці, люди, знову побачили би на сцені українські класичні п'єси Старицького, Кропивницького, Карпенка-Карого, Квітки-Основ'яненка і т.д.

Це все можливе і нині, сили є, таланти також є. Думаю, що хтось рухне цей «золотий віз», візьметься за справу. Тоді я і все село мали би можливість побачити Денісу та інших гарних дівчат не лише в танцях, але і в п'єсах, в ролі Марусі, Катрі, Софії, в ролі Наталки Полтавки і т.д.

Як талановитій Денісі підійшли би ці ролі...

Віщує моє серце, що це станеться, бо в Негостині є талановиті хлопці і дівчата.

Надія в мені яскравіє, як Денісин талант, про який старався написати в «ритмі» українського танцю, в якому Деніса в Негостині, Сучаві, в різних селах, і по телебаченню в Бухаресті здобула великий успіх і сердечні оплески.

*«Талант твій бачимо на сцені,
Коли танцюєш гопака.
Ти ним даруєш Негостині
Радість бо ти її дочка.*

*Вона з тобою щасливіє,
Знайшла в красі твоїй блакить.*

*Твій танець диво в селі діє,
Як тебе, зірко, не любить?*

*Як же про тебе не писати,
Про рід і рід твій осяйний.
Про батька і про твою матір
І про талант твій золотий?»*

Михайло ВОЛОЩУК

Коротка історія однієї фотографії

Звістка про те, що у журналі для дітей «Дзвоник» появилася фотографія їхньої односельчанки Ніколетти розповсюдилася дуже скоро, головню серед дітей українського села Майдан Сучавського повіту. Для маленького гірського села, розташованого серед мальовничої природи південної Буковини, це було приємною подією. Всі дивувались і запитувались як то сталося, що до того журналу, до сторінки «Пишаємося нашими дітьми», хтось післав таку «файну» фотографію дівчинки.

Все почалося рік тому, точніше у листопаді, коли у Гура Гуморулуй відбулося традиційне святкування дня народження письменниці Ольги Кобилянської. З цієї нагоди на святі виступив і дитячий хор «Майданчик», який під проводом священика Ніколая Николаїшина виконав кілька українських пісень. У хорі співали старші діти, хлопці і дівчата (15-16 років), але між ними була і гарненька, симпатична дівчинка, яка відрізнялася від них тим, що була ще маленькою, віком під десять років. Та це не заважало їй бути дуже активною і співати дуже захоплено. Це не пройшло непоміченим, на неї були звернені погляди глядачів, багато із них з України, які заповнили до останнього місця зал міського музею, де співав хор. І я був захоплений, зачарований цією маленькою «артисткою». Тому після закінчення програми хотів окремо сфотографувати її, зробити фотопортрет. Почав шукати дівчинку, питати про неї вліво і вправо членів хору, але вона десь зникла.

Минуло більше року, та я не міг забути ту дівчинку і жалів, що не зміг її сфотографувати.

У Майдані ми маємо знайому родину – Петронелу (Петруню) і Гаврила Ткачів. Одного разу, будучи в нас, пані Петруня побачила фотографії, які я зробив тоді на святі, і похвалилася, що серед хористів є її племінниця і вказала саме на ту маленьку дівчинку, уточнивши, що її звуть Ніколета. На мою втіху сказала, що може допомогти її сфотографувати, тобто, приїхати з нею до міста. Нетерпиво я чекав цієї зустрічі, та дарма. Коли знову стрінувся з пані Петронелою і спитав про Ніколету, та сказала, що вона категорично відмовляється стрінутися зі мною, тому що боїться, бо «той неньо може мене вкрати» (!).

Кілька разів старалася родина дівчинки переконати її, що такого не може бути, що таке стається тільки у казках, коли страхають непослушних дітей, все було дарма. Ніколета все чомусь боялася мене.

Я вже був утратив надію.

Після якогось часу наша знайома радо повідомила мене, що, нарешті, вдалося переконати Ніколету, що я не краду дітей і що хочу тільки її сфотографувати. Але між часом появилася інша непередбачена перепона: у дівчинки мінялися передні зуби і вона ніяк не хотіла виглядати «на беззубу, стару бабу». Цілком несподівано, таки з'явилася нагода здійснити задум. Наші знайомі запросили мене з дружиною приїхати у травні до Майдану на храм. Ми радо погодилися і поїхали.

Сонячний день, зазеленіла природа, пахуче повітря від зацвілих дерев і квітів полонин сприяли святчній атмосфері, душевному стану, і всі цьому раділи. Гостинність наших знайомих, веселі, радісні обличчя мешканців села, одягнених святково, приємно вразили нас. Але найбільш радів тої днини я, бо мав нагоду, нарешті, зустріти Ніколету. Вона була гарно одягнута по-українськи – у вишиваній сорочці, із віночком на голові з шовковими стрічками, якими грався вітер. Обличчя сяяло радістю, очі були веселі, усміхалася... Все це, її постать, втілювали радість дитинства, а що краще може бути від цього? Все це наче саме собою вимагало, щоб «обезсмертити» її як не малюнком, то хоч фотографією. На моє щастя, не довелося багато її переконувати, щоб сфотографувати. Я зробив кілька фотографій, вони вийшли вдалими і, хоч передній зуб ще не виріс цілковито, це не перешкодило дівчинці усміхатися. Колись ці фотографії будуть вартісною пам'яткою, будуть нагадувати їй дитинство, а післана мною фотографія до «Дзвоника» і ця стаття будуть нагадувати і ті пригоди, в яких були зроблені ці фотографії.

Ім'я цієї дівчинки Міхаєла Ніколета Ткач – запам'ятайте його, бо, може, колись ще будете мати нагоду стрінутися із ним, адже дівчинка талановита, гарно співає, має багату уяву, добре вчиться і має перед собою гарне майбуття. Я в цьому переконаний і бажаю їй всього найкращого.

Ярема ОНИЩУК

Фото автора

Як і кожного року після Різдва Христового старого обряду в м. Сігету Мармаціей від-бувся Фестиваль колядок та зимових обрядів українців Румунії. Цього року він був надзвичайним, бо дійшов до XX-го випуску. Та найголовніше не зовнішнє «убранство» свята, а внутрішнє, те, що у ньому тісно переплелися українська душа і християнська мораль.

Фестиваль розпочався Св. Літургією в Українській Православній Церкві м. Сігету Мармаціей, службу очоливши вікарій Іван Піцура і отець Микола Лаурук .

З світлом різдвяної надвечірньої зірки, святістю Різдва, сповненими радістю серцями учасники фестивалю, а серед них Степан Бучута – голова Союзу Українців Румунії, Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР, голова Мараморської філії, вікарій Іван Піцура, Хорія Скублі, заступник мера Сігету Мармаціей, Микола Беркела, голова Рахівської районної адміністрації, Васіле Мусте, директор культурного дому, Михайло Мачока, голова філії Сату-Маре, Віктор Симчук, голова філії Ботошани, Іван Лібер, голова філії Караш-Северіну, Ярослава Колотило, радник в Міністерстві культури, почали парад центром міста Сігету-Мармаціей. Мешканці міста радо вітали учасників фестивалю, приємно дивуючись, як дорослі разом з дітворою перебувають у блаженному передчутті Різдва Христового, прославляючи його колядками.

На сходах залу ім. Віорела Костіна з хлібом і сіллю радо вітали господарі, запрошували гостей та колядників.

Зал був заповнений глядачами, колоритними та вражаючими костюмами, на сцені була створена справжня різдвяна казка.

На відкритті фестивалю голова СУР Степан Бучута вручав почесні грамоти тим, хто протягом років підтримував і організував фестиваль та головам місцевих організацій СУРу.

Приємно було відчутти єднання із залом, коли залунала добре відома колядка «Добрий вечір тобі, пане господарю».

Перед очима глядачів з етнічними вкrapленнями Святвечеря виступали 500 маленьких та дорослих колядників таких формацій як «Черлені пацьорки» з Дятини (Україна), «Гуцульські барви» з Ясиня (Україна), «Народний ансамбль гуцулів» з Костелівки (Україна), «Рогожанка» з повіту Ботошани,

Колядували українці

«Зелена ліщина» з Копачеле (повіт Караш-Северін), «Майданчик» з Качіки (повіт Сучава), «Веселка» з Караорману (повіт Тульча), група дітей школи но. 4 з Полян (повіт Марамуреш), гурт дітей Технічного ліцею з Кривого, «Русчанка», «Віфлаїм» з Рускови, Церковна Коляда з Красного, група школярів з Бистрого, «Гуцульський плай» «Віфлаїм», «Веселка» з Луга над Тисою, «Віфлаїм» з села Кричунів, «Віфлаїм» з Великого Бичкова, «Ронянські голоси»,

група дітей з школи Вишня Рона хор Української Православної Церкви з села Ремети, група школярів з села Коштіль, хор Української Православної Церкви з м. Сігету Мармаціей та інші.

Вони виконували давні колядки, але й нові, як, наприклад: «Нова радість стала», «Стала новина», «Пастирі, вставайте», «Ой зійшла зоря», «У Віфлеємі новина», «Небо і Земля», «Добрий вечір тобі, господарю», «Ой над Віфлеємом зірка сяjala», «Ангел Божий із небес», «Дивная новина» і т.д.

Ще тривалий час носився в повітрі запах сіна, калачів, ялинки, а разом із ним – відчуття свята, побажання добра і гарних врожаїв та статків.

Всі виступили прекрасно, доказом будучи довгі оплески з боку присутньої публіки.

За словами головного організатора, голови Марамурської філії Союзу Українців Румунії Мирослава Петрецького, мета фестивалю - зберегти, показувати, а також передавати майбутньому поколінню прадавні українські традиції: «Головна мета фестивалю – збереження обрядів українців Румунії, не лише тих, хто проживає у Марамурському повіті, хоча тут найкраще продовжуються зимові традиції, тобто колядки, щедрівки, вистава Вефлеєм. Фестиваль є також доброю нагодою обмінятися досвідом та думками між художніми колективами. Думаю, що наступного року потрібно залучити до участі у фестивалі ще більше колективів,

оскільки наш фестиваль вже третій рік як став міжнародним.»

Хочеться подякувати організаторам фестивалю за високий рівень його проведення, побажати і надалі зустрічати українських колядників і нагадати, що Новорічні та Різдвянні свята – це завжди щось надзвичайне і чарівне! Це усіма нами з дитинства улюблені дні, наповнені світлом свята спільної радості, веселощів, очікування чудес і казки, в яку новорічними ліхтариками висвічується нескінченна дорога наших мрій.

Микола Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Гарні українські колядки!

«Веселка», хор задунайського села Караорман, був запрошений на Фестиваль української колядки, який відбувся в Сігету Мармаціей. Дорога була далека – з одного кутка країни (Добруджа, Тульча), у другий. Майже цілий час супроводжували нас різні несподівані події. Ми рушили у дорогу, і перша зупинка була в монастирі Воронец, де нас гарно привітали і попросили колядувати. Дорогу вибрали через прекрасну Буковину. Нас зачарували високі гори, покриті білим снігом, а в буковинських селах нас милували гарні хати. Ми продовжували дорогу до Сігету, де нас чекали зустрічі з друзями, з іншими колективами. Було багато молодих і старших артистів у народних українських костюмах із різних зон Румунії та України. Ми колядували в українській церкві. Почався парад, який під оплески людей дійшов до залу, де почався фестиваль колядок.

Голова Мараморської філії М. Петрецький, який був організатором фестивалю, запросив на сцену голову СУРу Степана Бучуту, Ярославу Колотило, інших гостей. Після виступів почесних гостей почався фестиваль колядок, де виступали ансамблі із різних зон.

На другий день рано вирушили додому.

З новим роком, з Васильчиком, будьте здорові.

З празником!

Валентина БУРКОВА

Шевченко і Гуцулія

За часів Великого Кобзаря дійти в гори, де жили гуцули, було дуже трудно. Пізніше велетні українського слова Леся Українка, Михайло Коцюбинський та інші письменники, етнографи, фольклористи, мовознавці, відвідали Гуцульщину і так вийшли «Лісова пісня» Л. України, «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського, різні наукові праці.

Хоч Тарас Шевченко на Гуцульщині не бував і про неї не писав, проте його ім'я гуцули шанують свято. Є докази, що під Сокільською горою (Галичина) був споруджений перший у світі пам'ятник Кобзареві. У 1957 році Д. Осічний (1885-1962) опублікував свої нотатки з минулого, під назвою «Сокільська скеля». У них читаємо: «Після закінчення роботи (прокладання дороги з Кут до Гриняви, яку проводила австрійська фірма попід Скелею Сокільською) два місцеві *гуцули* – каменярі з великого білого каменю, який стояв на схильному заломі дороги, витесали колону. На ній вони викували великими чорними літерами незабутні Шевченкові слова із вірша «І мертвим, і живим і ненародженим...»

*Схаменіться! Будьте люди,
Бо лихо вам буде!
Розкуються незабаром
Заковані люди –
Настане суд...*

В роботі каменярів пропустилось кілька помилок у написі. Незважаючи на деякі неточності у цитуванні слів, Д. Осічний досить точно та уважно віднісся до опису обеліска Т. Шевченку у Карпатах. Він додає, що «ця колона на природному скельному п'єдесталі мала в собі щось притягуюче. Хто тільки ішов дорогою попід скелею, то обов'язково звертав на нею свою увагу. Не один зупинився по кам'яних цоклях, що вели, як по сходах, нагору, мов до якогось храму». Д. Осічний висловив припущення, що тут побували Марко Черемшина, Леся Українка у своїх походах до курорту в Буркуті та Іван Франко, які навіть залишили на камені свої підписи. У цій околиці проходили криваві бої між руською та австрійською арміями під час першої світової війни, і цей обеліск був знищений.

У своїх нотатках Д. Осічний каже: «Згадану колону я бачив багато разів, бо, виганяючи свою худобу на полонини, я мав змогу багато разів її побачити». «Як називалися ті гуцули – пише далі Д. Осічний, – що її спорудили, тепер вже трудно дізнатися, я розпитував багато місцевих людей, і вони кажуть, що це були люди із сусіднього села Яворова». Мемуарист ще раз підтвердив: «підписи Івана Франка і Лесі Українки я теж бачив».

Про цей обеліск багато писалося у радянських публікаціях, а головне в «Радянській культурі» з 22 січня 1961 р. під заголовками

«Пам'ятники Кобзарю», «Напис на скелі», «Пам'ятник на Сокільській скелі».

Письменник Богдан Лепкий (1872-1941), уродженець Галичини, який був членом Польського сейму у Варшаві і щороку відвідував рідні місця, пише, що влітку 1899 р. бачив пам'ятник Т. Шевченку на Сокільській скелі. В своїй статті «На сокільськiм» Б. Лепкий пише про образ Т. Шевченка на цій горі, яку бачив протягом трьох років: 1899, 1900 і 1901. 1913 року під назвою «Біля Сокільської» знову згадує цей монумент, присвячений Тарасові.

На підставі фотографій і свідчень старожилів, а головне із написаного того часу, можна твердити, що обеліск на Сокільській скелі був першим публічним пам'ятником Т. Шевченку в Україні і взагалі в світі, і був виконаний, очевидно, з ініціативи студентів, уродженців Гуцульщини, а споруджений гуцульськими каменярами.

Степан Пушик, галичанський письменник, знав про цей пам'ятник і присвятив йому вірш:

Сокільська скеля

*У верхи, у гуцульські оселі,
І неначе якась сторожа,
Не покiрна висока скеля
Перед дзеркалом Черемоша.*

*Не одного турки тут стяли,
Не одного дараби стерли...
Тут ще ті у задуми стояли
Що в народі своїм не вмерли.*

*Тут ніколи немає тиші!
Тут ніколи її не буде,*

*Тут Федькович свій слід залишив
І Франко, звичайні люди.*

*Ті, що камінь згори лупали
І прокльони слали цареві,
Гострі штуки докупи склали
В перший пам'ятник Кобзареві.*

*Черемшина був. Лесю візничий
З Довгопілля підвозив нагодою,
І стоїш ти, немов язичник,
Під Сокільською над водою.*

*А верхами йдуть вівці-стрижки,
Хмари лунуть, як білі пави,
Де ходили колись опришки,
Де криваві фронти стояли.*

*А сьогодні цвітуть оселі,
І стоїть, мов стара сторожа,
Таємниця Сокільська скеля
Перед дзеркалом Черемоша.*

Викарбувані на Сокільській скелі Кобзареві слова пробудили гуцулів на початку 90-х років, згуртували в боротьбі за незалежність України. Тому цілком закономірно, що у 1990 р. під Сокільською скелею спорудили пам'ятник Т. Шевченку, який стоятиме вічно. Саме біля його підніжжя в травні 2001 року розпочалося Всеукраїнське Шевченківське свято.

19 липня 1914 року відкрито пам'ятник Тарасу Шевченку в Косові. У 1919 р. в Косові у видавництві «Довбуш» видано брошуру Богдана Закленського «Хто це Тарас Шевченко?», 15 серпня 1965 р., незважаючи на перешкоди з боку КДБ та партактиву, відбулося відкриття пам'ятника в селі Шешорах. 20 жовтня 1989 р. в селі Микитицях під час відкриття пам'ятника Шевченкові вперше піднято жовто-сині прапори. 24 серпня 1992 р. пам'ятник Кобзареві відкрито у Верховині. 22 травня 1994 р. в Старих Кутах, 16 жовтня 1994 р. в селі Космачі на пожертвування гуцула з діаспори Семена Кушнірчука. Пам'ятники Шевченкові є також у Вишніці, Кутах, Красно-їлі, Рахові, Надвірні та багатьох інших селах. Образи Кобзаря на Гуцульщині створюють різьбярі та вишивальниці. Тому чотири роки я був на Селянському базарі у Косові, де можна знайти народний костюм, починаючи із сорочкою і в кінці постолі, хустки. Різьбярі присутні із різними речами: меблі, портрети визначних письменників, святих, макети репрезентативних монастирів України та інші цікаві предмети. Ковалі, лимарі, боднарі, ткалі, кушнірі із своїми товарами.

Шевченківськими лауреатами стали вихідці з Гуцульщини Ганна Василюк (премія 1963 р.) письменник Дмитро Павличко, котрий, як політичний діяч був у Румунії, його вірші перекладені Ст. Ткачуком на румунську мову. Інші лауреати це: В. Лукашенко, В. Шевчук (1982), Р. Іванчук (1983), Г. Погребеник, М. Штеф'юк (1988), Г. Мельничук (1992).

Приємно було нам усім учням, коли тому 50 років наші учителі та викладачі Якимчук Володимир, Єримійчук Ісидор, Шкраба Сильвестр, Шандро Данило мали у свої квартирах портрети Тараса Шевченка, вирізблені на дереві, вишиті на селянському полотні або намальовані олією.

Юрій ЧИГА

Сучавська філія СУРу – між посмішкою Ст. Ткачука та суворим поглядом Т. Шевченка

Так говорить Господь: «Пильнуйте суду і чиніть справедливість, бо спасіння готове прийти, відкритися – моя справедливість! (Ісаїя: 56-1)

«Мене почали зраджувати
Слова,
Яких я не раз
Нанизував у намиста.
Мене почали зраджувати
Думки,
Яких я не раз
Окрилював.
Мене почав зраджувати
Час,
Якого я не раз
Мав за мудреця.
Мене почала зраджувати
Доля,
Яку я не раз
Обожнював.
Мене почала зраджувати
Путь без вороття,
Яку я не раз
Накручував на мізинець.
(Степан Ткачук – «Зрада»)

У Сучаві відбулася зустріч Степана Бучути, голови СУРу, із комітетом місцевої філії та головами місцевих організацій. Були ще присутні Віктор Симчук, голова Ботошанської філії, та Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії СУР.

Після сердечних привітань та щирих побажань, Степан Бучута заявив, що його зустрічі із комітетами відбуватимуться у всіх філіях (відбулась вже в м. Ясах). Вони впливають із потреби прямого інформування Ради про працю наших організацій, про можливості поліпшення умов та покращення досягнень. Були за останні сім місяців такі неприємні події, зауважив голова СУРу, що могли призвести до розпаду нашої організації, маючи на увазі спробу Дмитра Морганя та його прибічників незаконно з'єднати ДСУР з СУРом, і створити новий провід, який би очолювали Д. Морган та інші самозванці. Фальшивками вони майже добились свого, але коли справа дійшла до бюджетних ресурсів організації, банк заблокував фінансові операції і ми залишились сім місяців без державної грошової підтримки, що завдало значної шкоди здійсненню наших календарних проектів. Справа пройшла через суд, витрачено чимало часу та грошей, але сьогодні ми законна організація і можемо виконувати наші обов'язки перед українською громадою. Це все не сталося б, – продовжував Бучута, – якби І. Боднар був би не підписав згоду про з'єднання вищезазначених організацій. Не подаю інших подробиць, справи були вчасно і докладно висвітлені в нашій пресі.

Інша проблема, яка повинна турбувати всіх нас – це різке зменшення за останнім переписом населення числа українців – приблизно на десять тисяч осіб. Тут діє якийсь дивний парадокс: Конституція Румунії та румунське законодавство дають нам повні права для виявлення нашої мовної, культурної, історичної, релігійної ідентичності, дають нам грошові субсидії, а ми, не знаючи чому, не використовуємо такі пільги. Десь існують серйозні прогалини в заходах, що стосуються пробудження, усвідомлення і виявлення приналежності до української національності,

«..... Співає
І плаче серце, оживає;
І в тебе, Боже, і в святих
Та праведних твоїх питає:
Що він зробив їм, той святий,
Той Назорей, той Син єдиний
Богом ізбранної Марії,
Що Він зробив їм? І за що
Його святого мордували,
Во узи кували.
І главу Його честную
Терном увінчали?
І вивели з злодіями
На Голгофу-гору;
І повісили між ними –
За що ?»
(Тарас Шевченко – «Неофіти»)

головно нашої молоді. Чекаю ваших зауважень, поглядів та пропозицій, – зазначив голова СУРу.

До вашої уваги два аспекти: по-перше, хочу, щоб проаналізували вчинки І. Боднаря, його дотеперішню працю і висловили ваші думки щодо збереження його головою Сучавської філії, чи проведення позачергової повітової конференції, а по-друге, ваше рішення стосовно особи із п'яти висунутих кандидатур, здатної працювати на посаді радника префекта в Сучаві.

Потім надав слово учасникам:

І. Боднар: Я підписав тільки один список, в якому багато наших українців висловлювалися за об'єднання ДСУРу та СУРу, але не ставив жодної печатки. То був просто консультаційний список. Можливо, тут є якась моя провина. Але я не підписував жодного скликання, жодних документів якогось-то конгресу, а навпаки, перед судом за свідчив, що не було в м. Радівцях ніякого конгресу, що в решті документів вживається фальшивка мого підпису. Ви, пане Бучута, і ви, присутні, не можете не брати до уваги те, що мої свідчення зважили серйозно в рішенні суду стосовно доведення фальшивості морганівської спроби.

Рада вже покарала мене тим, що вирішила передати печатку пані Лучії Міжок, першому заступнику голови філії, але я продовжую докладати всіх зусиль, щоб справи нашої філії розгортались в запланованих рамках, щоб українська меншина виявляла свої здібності, свою культуру, свої прагнення. Жаль, що ніхто навіть і не шепне, що я багато заходів здійснив за фінансовою підтримкою спонсорів. Але кориснішими вважаю, що будуть думки голів наших місцевих організацій.

Г. Мігай: Ну, якщо хочете почути наші думки та зауваження, то почувте: багато недоліків в нашій праці, висказаних тут, та ще більше інших «завдячуються» тому, що, пане голово, ви працюєте своєрідно, не залучуєте структури наших організацій, ніде по селах вже немає домівок наших організацій, вони були у власних помешканнях – прикладом є і моє помешкання в Бродині – але ви, пане Боднар, стягли і ті малюсенькі грошові підтримки, які надавались колись і все занепало ...

І. Боднар: Закон каже, що організаціям, в яких менше 300 членів, грошову підтримку не можна надавати...

Г. Мігай: Під час повені, коли я у воді по пояс рятував сурівські документи, і після того ніхто не спитав навіть чи я ще живий ... На наші події повітового рівня треба запрошувати всіх голів місцевих організацій, це збільшувало б досвід та породжувало б певну конкуренцію ... Щодо посади радника префекта, то просувайте таку людину, щоб володіла правильно українською мовою, щоб мала вищу освіту і щоб її наміри служили українській меншині ...

Ю. Чига: Багато із нас скаржаться на те, що мало грошей отримує сучавська філія. Я хочу продемонструвати, що гроші є, але їх треба правильно використовувати. Як голова ревізійної комісії я констатував, і це все записано в моєму зошиті на 2010-ий рік, що розрахунки витрат на відрядження голови по різних місцевостях повіту є занадто великими, а це зовсім не реально ...

І. Боднар: В мене є всі оправдовуючі фінансові документи!

Отець Н. Николаїшин: У нас, головню у провідних структурах, є дві хвороби: гроші та влада! Зло полягає в тому, що одна підсилює другу, а людина стає часто їх жертвою. На мою думку, людина може попасти під таку хворобу, але Рада має такі структури, які б «лікували» будь-котрі симптоми зараження і, головню, вчасно! А ми повинні стежити за нашими головними справами: плекання рідної української мови, вшанування значних особистостей нашої культури. Ось, цього року святкуємо 150-і роковини народження видатної української письменниці Ольги Кобилянської. Українці громади Качики приготують неабиякі урочистості, які потребують певної грошової підтримки...

Багато важливого обговорювали учасники зустрічі. Не подам їх вповні не тому, що проблеми були незначними, а тільки тому, що більшість із них стосувались власних або локальних «забарвлень» Можна дійти таких висновків: не буде працювати плідно організація, очолена двома головами; потрібно негайно в Сучаві ввести в дію календар повітової позачергової конференції; всіх чотирьох кандидатів на радника префекта допустити до конкурсу, а переможцю надати рекомендацію, а не навпаки; надавати вчасно і регулярно всім тим, котрі працюють на благо української спільноти, грошову підтримку; залучувати молодь і до провідних функцій, а не тільки до праці; стимулювати фінансово керівників артистичних колективів; працювати і брати рішення колективно, відкрито і законно; обов'язкова присутність голови СУРу та інших членів Ради на наших культурних подіях і їхні тісніші зв'язки з місцевими органами; знайти найефективніші підходи співпраці голови СУРу та депутата української меншини...

Закінчилась зустріч вже мирними стосунками... На жаль, не чув ніяких слів про якісь заслуги, про цікаві та повчальні події різних колективів, про культури надбання нашої спільноти, про досвіди, гідні обміну, і тому, мабуть, мені пригадалися колишні слова мого батька, земля йому пухом: «Синку, і свинську голову як продають на серетській торговиці, то кладуть на ваги!» Невже так важко нам класти на ваги і погані, і добрі діла наших побратимів, негарзди і заслуги, помилки і здобутки і т. п. Невже від Феміди (Themis) – богині правосуддя, ми взяли тільки меч? А ваги із її правиці?...

Євсебій ФРАСИНЮК

ДЕПУТАТСЬКЕ БЮРО БУДЕ І В РАДІВЦЯХ

Дотримуючись обіцянки, даної під час парламентської виборчої кампанії, що буде приділяти неослабну увагу проблемам українців з усіх зон, де вони проживають компактно, депутат ІВАН МАРОЧКО, порадившись з проводом Буковинської філії СУРУ, вирішив, що в Сучавщині депутатське бюро найдоцільніше заснувати у Радівцях, місті, куди найлегше добиратися українцям з низовинних сіл (Негостини, Балківців, Шербівців, Марицеї, Дарманешт, Мілішівців, з міста Серет), а також українцям-гуцулам з Бродини, Нісіпіту, Ульми, Лупчини. Правда, віддаленіші від Радівців українські села Кимпулунзької зони, але депутат може призначити для них прийомний день у Сучаві в сурівській домівці.

Головна та річ, що новий депутат Іван Марочко розуміє, що тисячі українців голосували за нього, аби мати у законодавчому форумі країни свого представника і захисника, до якого можуть звертатися зі своїми скаргами, болями і проблемами, з надією, що він їм допоможе. А те, що депутат ще й юрист (адвокат), котрий добре знає закони і діє у законних рамках, тільки збільшує позитивні розв'язки справ, з якими звертаються до нього українці.

Якщо дотеперішні сурівські депутати мали тільки одне бюро (у Сучаві чи у Бая Марє), то Іван Марочко, бажаючи прислухатися до голосу виборців, служити їм словом і ділом, вирішив заснувати три депутатські бюро – у Тіміському повіті, очевидно у Тімішорі, на Мараморощині у Сігеті і на Буковині у Радівцях – у зонах, де проживає найбільше українців. Найкраще було б, якби ці бюро були у домівках СУРУ, та цю річ треба погодити з проводом організації, але відомо, що дотеперішні, стосунки між сурівським головою і депутатом, на жаль, не найкращі. Не нам їх судити і вирішувати, а тільки надіятися, що переможе здоровий глузд, адже загальні інтереси обох українських лідерів повинні

бути спільними, а не розбіжними, на користь нашої громади.

Наших людей цікавлять не якісь непорозуміння між ними, не особисті амбіції, а те, щоб кожен виправдав поставлені на них надії.

У НОВІЙ «СІМ'І» ДЕПУТАТА ІВАНА МАРОЧКА – 52 ТИСЯЧІ ЧЛЕНІВ

На недавній прес-конференції для сучавських журналістів, представляючи пріоритети свого мандату і започатковану роботу у званні депутата, Іван Марочко дуже влучно визначив координати своєї чотирирічної роботи. Зазначивши, що він син буковинської гірської громади Ульма, сказав: «Коли я покинув двадцять років тому рідні місця і рідне село, то залишив там сім'ю з шести членів, а тепер моя сім'я налічує 52 тисячі українців, яких представляю у румунському Парламенті.

Краще не можна сказати, аби запевнити людей у тому, що ти будеш служити їхнім інтересам як з високої трибуни парламенту, та і на місцях через депутатське бюро, яке буде ближчим часом відкрите і в Радівцях.

На жаль, за останнім переписом населення у Сучавському повіті задекларували себе українцями тільки 5860 людей, хоча насправді тут проживає кілька десятків

тисяч. Далася взнаки посиленна денаціоналізація часів комуністичного режиму, коли у Сучавщині були скасовані українські школи, було заборонене рідне слово на сценах будинків культури, не існувало служби божої у церквах українською мовою. І на карб лідерів СУРУ можна поставити штучний спад українського населення, бо їх дороги зупинялися, як влучно хтось сказав, там, де кінчалася асфальтована дорога.

Тому депутат Іван Марочко наголосив на тому, що основою української громади, третьої за чисельністю національної меншини в Румунії, повинна бути культура з корінням у традиціях і звичаях українців.

Знаючи незадовільний стан української освіти, Іван Марочко проявляє стурбованість нашим шкільництвом, зазначивши, що в Румунії існує єдиний український лицей – лицей імені Тараса Шевченка у Сігету Мармаціей, який діє у старому будинку, що потребує негайного капітального ремонту.

До речі, під час недавнього обговорення Державного бюджету на поточний рік Іван Марочко мав кілька «амендаментів», (доповнень) до нього. Зокрема це стосується ремонту Сігетського згаданого лицю, будинку восьмирічки в селі Лупчина (громада Ульма), виділення фондів для асфальтування повітової дороги Бродина – Ульма, а також доріг сільських – Лупчина-Селаш і до Верхньої Бродини. Депутат надіється дістати підтримку з боку сучавського префекта і сучавських парламентаріїв.

Ще вважає, що українська православна церква (як і греко-католицька українська – зам. ред.) повинні діяти спільно, як це відбувається, наприклад, у Тімішорі – підкреслив на прес-конференції наш депутат.

Іван Марочко також заявив, що його ціллю є залучення до сурівської діяльності української молоді, яка би стала надійною зміною «ветеранів» української справи. Ідея дуже слушна, бо, на мою думку, і не тільки мою, дотеперішня кадрова політика проводу СУРУ була хибною у цій справі. Бо ще скільки років можна буде покладатися на «стару гвардію», яка відіграла фундаментальну роль у збереженні української ідентичності і духовності, але час неблаганний.

Михайло МИХАЙЛЮК

Посол України в Румунії ТЕОФІЛ БАУЕР зустрівся з депутатом ІВАНОМ МАРОЧКОМ, який представляє в Парламенті Румунії українську національну меншину

12 лютого 2013 року Посол України в Румунії Теофіл Бауер зустрівся з депутатом Іваном Марочком, який представляє в Парламенті Румунії українську національну меншину.

Бесіда була присвячена пошуку шляхів розв'язання проблем, з якими стикаються українці Румунії,

забезпечення їхніх прав та потреб, зокрема у освітній галузі та сфері культури.

Співорозмовники домовилися активізувати зусилля, спрямовані на покращення матеріально-технічного забезпечення лицю з українською мовою викладання в місті Сігету Мармаціей.

30 січня у Сучаві, з нагоди зустрічі депутата Івана Марочка із кандидатами на посаду радника префекта повіту, висунутої на конкурс з приводу виходу на пенсію Івана Боднаря, відбулась і перша прес-конференція новообраного представника українців Румунії в найвищому законодавчому форумі. Заявили намір кандидувати п'ять осіб української національності, причетних до справ української громади, добрі знавці української мови, всі «озброєні» вищою освітою. Кожен із кандидатів представив головні дані свого «курукуллум віте» та кілька з проектів-намірів в якості радника префекта. Іван Боднар, бувший радник, підкреслив найважливіші завдання такого посадовця, наголошуючи на ролі радника як доброго знавця проблем української громади повіту, а це означає мати постійні безпосередні контакти зі всіма місцевостями, де проживають українці.

Депутат Іван Марочко зауважив, що посада радника префекта для українців – це головна ланка роботи депутата на місцях, в рамках якої українська громада може виявляти свою етнічну ідентичність: мовну, історичну, культурну, релігійну; точніше, радник є своєрідним «оком» в території депутата, в якого обмежені можливості бути часто серед українців та вийти назустріч їхнім проблемам. Тому взяти рішення про подання префекту рекомендації щодо одного із кандидатів в даному моменті є складним і потребує додаткових інформацій.

Після закінчення зустрічі депутата з кандидатами в радники префекта почалась прес-конференція. Виявили інтерес пізнати нашого депутата і довідатись про його наміри в напрямку збагачення виявів етнічної ідентичності українців Румунії журналісти: Тіберіу Косован (Моніторул де Сучава), Маґда Аксон (Край Ноу), Ромео Істраті (Жупенул), Міхай Вікол (Флакера), Міхай Анюк (кореспондент Радіо-Ясси), Овідіу Чобану (Септимена сіре-тяне) та нижчепідписаний.

Голова сучавської сурівської філії Іван Боднар підкресив, що новий депутат молода, енергійна людина, який повинен бути у конструктивних відносинах зі всіма повітовими філіями, а по-перше із Степаном Бучутою, головою Союзу Українців Румунії, подвоїти провідну силу української громади на верхах та попросив депутата Івана Марочка представитись.

Новообраний депутат з неприхованим душевним задоволенням признався в тому, що він уперше на рідній Буковині у якості представника всіх українців, а те, що приємно хвилює його – це нагода пізнати їх проблеми і допомогти їх розв'язати. Ось і його щирі слова: «Я народився у буковинському селі Ульма в українській родині і завжди пишався цим. Нині мені тридцять вісім років, проживаю і працюю адвокатом в повіті Тіміш, а моя сім'я складається з чотирьох осіб: я, дружина та двоє дітей. Тому двадцять років, коли я покинув отчий дім, щоб вишколитись, я залишив батьківську сім'ю із шести осіб, а сьогодні у мене сім'я із п'ятдесяти двох тисяч осіб, яку представляю в Парламенті Румунії!

Як будь-кому із вас, і мені часто пригадуються батьківські поради. Батько і мати, мабуть, відчували, що, як майбутній адвокат, я не часто буду повертатись до рідного дому і тому вкарбували в моєму серці такі слова: ... не забувай ніколи наші гуцульські традиції та обряди, наслідуй їх та навчай і дітей своїх, будь добрим громадянином, де б ти не залишав сліди своїх кроків, носи чесно ім'я наше, поважай, якщо хочеш, щоб тебе поважали...

Прес-конференція депутата від української громади в Парламенті Румунії ІВАНА МАРОЧКА

Доля склалася так що я проживаю в багатоетнічному середовищі, а ці поради допомогли мені заслужити довіру моїх побратимів і всіх тих, котрих в мене була честь пізнати.

Вважаю, що найсолідніший фундамент нашої української меншини – це наша культура, коренями якої є традиції та обряди, мова і віра. Провідним духом всіх наших

заходів, на мою думку, будуть: глибше пізнання їх, затримання та просування їх у тісному зв'язку із повсякденним життям. Дотримання традицій та обрядів треба щоб перевищило рівень календарних дат та сягнуло рівня моральних отчих засад, що забезпечують гармонію нашого життя-буття.

Для цього у нас є дві невичерпні сили: старше покоління – знавці цих традицій та обрядів, та молоде покоління – сила, що може ввібрати в себе ці скарби і надати їм нового поштовху в збереженні та продовженні їх.

У моїй передвиборчій кампанії я обіцяв нашим українцям з'єднати ці сили і буду дотримуватись цього.

Кілька пріоритетів депутата:

– відвідувати всі повіти Румунії, де існують повітові філії СУРу, пізнати їхні головні проблеми та надати потребам напрямку, спроможного включитись до парламентарських рішень;

– допомогти у відновленні будинку українського лицю ім. Тараса Шевченка в м. Сіреті Марамороського повіту;

– допомогти в обладнанні кабінетів української мови у містах Лугожі та Сереті, де існують українські секції;

– допомогти включити в проекти асфальтування повітових та комунальних доріг ті частини, де вони є неодмінно потрібні: Бродина – Ульма до пограничної митниці, Лупчина – Салаш, де знаходиться туристичний пункт скит «Св. Іллі», головну вулицю села Вишня Бродина;

– допомогти відповідному функціонуванню українських церков;

Аспекти представлені перед вами стосуються більше Сучавського повіту, але і кожного повіту, де проживають українці, бо є проблеми, притаманні тим регіонам. Моя допомога буде тільки в рамках закону,

сурівського бюджету та легальної спонсоризації. Я готовий зараз відповісти на ваші запитання».

Р. Істраті: Торговельна українсько-румунська палата в м. Сучаві не працює вже 2-3 роки. Подумали Ви знайти якесь рішення, вигідне обом сторонам?

І. Марочко: Мені мало відома ця ситуація.

Обіцяю порадитись із головою сучавської філії СУРу п. Боднарем та разом обговорити найвигідніші варіанти із Генеральним Консульством України в Сучаві і місцевими органами.

М. Аксон: Ви обіцяєте допомогти у багатьох проблемах, а це вимагає чималих грошових витрат.

І. Марочко: Так, такі гроші є. Із цими проблемами я був обізнаний ще під час передвиборчої кампанії, я їх проаналізував і відстояв переконливо в структурах, причетних до складання державного бюджету.

Т. Косован: Нарешті функції депутата і голови СУРу розділені. Як думаєте співпрацювати з паном Степаном Бучутою, маючи на увазі деякі незадоволення висловлені ним у вашій пресі?

І. Марочко: Окреме функціонування цих двох звань – давнє бажання українців Румунії. Я переконався в цьому до передвиборчої кампанії і під час кампанії, підтримав і здійснив це моєю кандидатурою. Вважаю, що можу мати і деякі промахи на початках, гідних критики, але я переконаний, що пан Ст. Бучута щирий українець, мудро оцінить нову ситуацію і своїм досвідом зміцнить провідну силу нашої організації на благо всіх українців.

М. Анюк: Чи є у вас зв'язки із Світовим Конгресом Українців та парламентаріями інших країн світу?

І. Марочко: Скоро я налагоджу зв'язки із СКУ, уточнюю, у званні парламентарія, тому що зв'язки СУРу з ним існують, а це відкриє нові перспективи визначенню української спільноти Румунії. Існують зв'язки із парламентаріями Сербії, маю намір поширити такі зв'язки з парламентаріями країн ЄС.

О. Чобану: Чому, на Вашу думку, за останнім переписом населення число українців менше від попереднього?

І. Марочко: Причина в тому, що плекання свідомості, признання української національності не знайшло відповідних спрямувань та заходів. Маю намір їх посилити разом із свідомими українцями.

М. Вікол: Чому українці діаспори розмовляють більш літературною мовою?

І. Марочко: Більш літературною мовою говорять ті, в котрих вища освіта з української мови, решта розмовляє в залежності від рівня щоденного вживання української мови та діалектних розбіжностей.

Євсебій ФРАСИНЮК

«Морганіада» вже позаду – заявляє в інтерв'ю голова СУРУ Степан Вучута, проливаючи правдиве світло на намагання проїдисвіта і самозванця Дм. Моргана та його поплічників заволодіти підступними махінаціями СУРОм та його фінансами, намагання, на які людина із здоровим глуздом ніколи б не наважилася, бо це є грубим порушенням закону і «пах-не» криміналом. Але Дм. Морган хворіє на процесоманію, до судового процесу з СУРОм у нього набирався десятки інших судових справ, в яких він виступає у ролі обвинуваченого.

Степан Вучута обширно пояснює, що він, як голова організації, «успадкував» Моргана від покойного Степана Ткачука, який привів його до СУРУ і нібито позичив у нього 80 тисяч доларів на основі письмової угоди, яка зрештою, на основі експертизи, виявилася Фальшивкою. Суд у цій справі тривав 7 років, і нелегко було новому голові Союзу керувати організацією з «Дамоклевим мечем» над головою.

Та «вінцем» злочинних дій Моргана і зокрема його «найвірнішого соратника» Олекси Гріжака були наклепницькі доноси в різні інстанції про уявну розтрату дер-

ІНТЕРВ'Ю ГОЛОВИ СУРУ СТЕПАНА ВУЧУТИ У «GAZETA DE MARAMUREȘ» 16-22 ЛЮТОГО

жавних фінансових субсидій на купівлю за завищену ціну будинку для центрального проводу СУРУ в Бухаресті; потім проведення фальшивих з'їздів з метою так званого злиття СУРУ з ДСУРОм, маючи за підставу необачне підписання сфальсифікованих «документів» головою Сучавської філії Іваном Боднарем. Наслідком цього було замороження банківських рахунків Союзу і заблокування його дій, включно заробітної плати для працівників.

Нелегко було Степану Вучути працювати в умовах величезного стресу, невдоволення і докорів з боку філій, які, зокрема, не підтримали його кандидатуру на новий парламентський мандат.

Зовнішній і внутрішній тиск не обеззброїв мене – підкреслює в інтерв'ю Степан Вучута, який довів «поєдинок» з Морганом і його поплічниками до позитивного для СУРУ кінця.

В інтерв'ю є й запитання про стосунки голови СУРУ з новим українським депутатом.

Степан Вучута висловлює своє невдоволення тим, що, мовляв, депутат перевищує компетенції свого мандату, втручаючись у справи СУРУ, в якому бажає «зробити зміни». Радить депутатові краще простудіювати Статут і «зрозуміти, які повноваження має голова і які повноваження тих, хто не входить до проводу Союзу».

В кінці інтерв'ю Степан Вучута заявляє: «Всі українці можуть бути спокійні, головою СУРУ є я; робота продовжується, розроблено план культурно-виховних заходів на 2013 рік, тривають інші дії та інвестиції. Бюджет на поточний рік затверджено і справи повернуто в нормальне русло.

З 2005 року дотепер майно Союзу зросло в 19 разів... Відколи я голова – Союз зміцнів».

Інтерв'ю голови СУРУ Степана Вучути дуже слушне, оскільки розвіює і спростовує всі спекуляції і «надії» всляких «морганщиків», котрі воліли його розпаду.

М. МИХАЙЛЮК

Представники трьох країн взяли участь у Міжнародному фестивалі колядок у Львові

10 лютого у Львові відбувся XVI міжнародний фестиваль колядок «Прощання з колядою», який з 1997 р. організує Львівське крайове ставропігійне братство св. ап. Андрія Первозваного УАПЦ.

Із Румунії був запрошений церковний хор із Вишньої Рівні «Хвалімо Господа» під керівництвом отця пароха Юрія Албічука. Він організатор Міжнародного фестивалю церковної української пісні у селищі Вишня Рівня Марамороського повіту, який став традиційним. Я мала приємність бути запрошеною на цей фестиваль.

Крім представників із Румунії, для присутніх колядували: Софія Федина, 11 колективів із Львівщини та представники української діаспори з Польщі.

За сприянням міської влади Львова фестиваль вперше пройшов у стінах Львівського будинку органної та камерної музики, який в цей день не міг вмістити усіх бажаючих почути українську коляду.

Благословив початок святкових заходів митрополит Львівський УАПЦ Макарій. З вітальним словом до присутніх звернувся заступник міського голови Львова з гуманітарних питань Василь Косів та голова Львівського ставропігійного братства св. ап. Андрія Первозваного Тарас Дмитрик. Василь Косів з приємністю наголосив, що місто надало вдвічі більший зал (15 років фестиваль проходив у стінах Львівського комерційного коледжу бізнесу і права), щоб усіх охочі почули коляду, а зал й надалі не вміщає присутніх.

Як було зазначено у місцевій пресі, «під час виступу представників Союзу українців Румунії колективу «Хвалімо Господа» із с. Вишня Рівня Марамороського повіту до присутніх звернулася Ярослава Колотило – радник міністерства культури Румунії: «Ми

чуємося тут як вдома – українська коляда і святковий настрій єднає нас сьогодні». Після привітальних слів гості виконали традиційне марамороське «Многоліття». Зі мною на сцену вийшов і пан професор Богдан Якимович, голова місцевого управління Товариства «Україна – Світ», давній друг українців Румунії, який висловив теплі вітальні слова до румунської делегації і подарував оберемок книг.

Віночок бойківських та лемківських коляд презентували для присутніх представники Об'єднання українців у Польщі – ансамбль «Відимом» із м. Сянока під керівництвом пані Маріяни Ярої, давньої співпрацівниці українців Румунії.

«Цим заходом ми стараємося об'єднати православну громаду міста та діаспори. Адже наша церква тільки у Львові має 24 парафії, а в області поверх 350. Ми працюємо і маємо результат – єднання в одну родину, бо вже третій рік коляда руйнує кордони і ми всі разом прославляємо народженого Спасителя. Добра співпраця між українцями Польщі у нас є близько семи років, з румунськими – третій. Ми не стоїмо на місці і стараємося зробити перебування в Україні для гостей з діаспори пам'ятним» – сказав Юрій Федів, голова організаційного комітету фестивалю.

Для нас, українців Румунії, ці майже два дні, коли ми побували у Львівщині, стали незабутніми. Нас зустрічали хлібом-сіллю, як тільки ми прибули у Львів, і смачною вечерю. Супроводжали нас до містечка Винники, де нас помістили у готелі «Святослав», власниками якого є пані Марія Банах та її сім'я. Коли в неділю нас запросили на Божу службу до української православної церкви міста, ми зрозуміли, що ця сім'я із священником міста і з парафіянами – великі подвижники! Вони зуміли побудувати Божий храм на власні кошти і старання.

Вдячна Богові і організаторам свята, що мала чудову нагоду побувати на такому прекрасному фестивалі, із якого ми всі мали нагоди щось навчитись.

Ярослава КОЛОТИЛО

150 років тому створено ГИМН України

150 років тому поет Павло Чубинський написав вірш «Ще не вмерла Україна», який став гімном незалежної України.

Цей вірш автор не включив до своєї першої друкованої збірки, що вміщала 20 творів. Він був активним учасником національно-культурного осередку української інтелігенції «Громада», і саме за це П. Чубинського звинуватили, арештували і у 1862 році покарали засланням до Архангельської губернії. Тим часом вірш «Ще не вмерла Україна» передавався з уст в уста, з рук у руки, і вже ніяка цензура не могли його зупинити.

Вірш з'явився несподівано. У П. Чубинського збиралися члени «Громади», серед яких були студенти-серби. Одного разу на вечірці 1862 року вони заспівали сербську пісню: «Серце біє і кров ліє за свою свободу». Господаря цей мотив вразив. На почуту мелодію він вирішив скласти «український» приспів. Повернувшись через пів години з його рядками. Гурт швидко вивчив написане і тут же почав співати.

Потім вірш був опублікований 1863 року в часописі «Мета». Публікація потрапила до Михайла Вербицького, українського композитора, хорового диригента, пароха церкви у селі Млини неподалік Перемишля. Його нащадок Володимир Сиротенко (Вербицький) пригадував: «Це число журналу катехит Перемиської семінарії о. Юстин Желехівський відвіз своєму побратимові, Млинівському священникові Михайлу

Вербицькому. Вже в грудні на зібранні громади Перемиської семінарії пролунала вперше «Ще не вмерла Україна».

Ректорові настільки сподобалась пісня, що він рекомендував семінаристам поширювати її серед прочан, а о. Вербицького попросив зробити з солоспіву хорал. І от вже на свято Івана Хрестителя перед багатотисячним натовпом пролунав могутній хорал у виконанні зведеного хору.

Присутньому на святі Єпископові Полянському, засновнику першого українського театру, так сподобався хорал, що при відкритті українського театру у Львові постановою оперети Карла Гайнца «Запорожці» він наказав режисерові вставити в дію виконання «Ще не вмерло Запоріжжя». В програмках же було – «Ще не вмерла Україна». Ранком, на другий день після вистави, «Ще не вмерла Україна» співав весь Львів. Вся Галичина вважала, що слова пісні написав Шевченко».

У 1939 році «Ще не вмерла Україна» була затверджена гімном Карпатської України. А в СРСР пісня була заборонена. 15 січня 1992 музичну редакцію Державного гімну

Гімн України

«ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА»

*Ще не вмерла України, ні слава, ні воля,
Ще нам, браття українці, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.*

*Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.*

*Станем, браття, в бій кривавий від Сяну до Дону,
В ріднім краю панувати не дамо нікому;
Чорне море ще всміхнеться, дід Дніпро зрадіє,
Ще у нашій Україні доленька наспіє.*

*Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.*

*А завзяття, праця щира свого ще докаже,
Ще ся волі в Україні піснь гучна розляже,
За Карпати відоб'ється, згомонить степами,
України слава стане поміж ворогами.*

*Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.*

*Слова Павла ЧУБИНСЬКОГО
Музика Михайла ВЕРБИЦЬКОГО*

затвердила Верховна Рада України, що знайшло своє відображення у Конституції України. Проте, тільки 6 березня 2003 року Верховна Рада України ухвалила закон про Державний гімн України на музику М. Вербицького зі словами тільки першого куплета і приспіву пісні П. Чужинського «Ще не вмерла Україна». Перша строфа гімну пропонувалася у такому вигляді: «Ще не вмерла України і слава, і воля». І хоч ці слова дещо різняться від первісних, дух у них залишився український.

Євген ЦИМБАЛЮК
(«Свобода», США)

Українське питання розділило Європу

СТРАСБУРГ, Франція. – Європа розділилась щодо того, чи потрібно підписувати з Україною угоду про асоціацію. Про це пише страсбурзьке видання «The EUobserver» з посиланням на різні джерела.

Так, за даними видання, за підписання Угоди про асоціацію висловлюються Чехія, Литва, Польща та Словаччина. Вони хочуть підписати угоду про асоціацію на саміті у Вільнюсі восени 2013 року.

«Ми не розглядаємо (договір) як подарунок для українського уряду, але більше як спосіб відкриття перспектив для українських громадян та запровадження європейського порядку денного для українського керівництва», – заявив

високопоставлений дипломат з однієї з чотирьох країн.

Водночас чотири країни – Швеція, Фінляндія, Данія та Голандія – вважають, що Угода про асоціацію має бути заморожена після того, як «він (Президент Віктор Янукович) посадив за ґрати політичних опонентів» та провів вибори на свою користь.

Ця група країн на засіданні ради міністрів в грудні плянує висунути жорстку вимогу для угоди – свободу экс-прем'єрові Юлії Тимошенко та реформу судової системи.

Деякі з них схильні до скасування візиту Президента В. Януковича до Брюсселю на зустріч «Україна-ЕС» у лютому-березні 2013 року.

«Ми розчаровані українським керівництвом... воно досі не виконали вимог, які були висунуті. Я не думаю, що саміт буде доцільним в цей час», – сказав скандинавський дипломат.

Зі свого боку, Франція та Великобританія покищо підтримують переговори на низькому рівні, а Німеччина ще не визначилась з цим.

(«Українська правда»)

Не годиться, щоб ніж на столі був догори лезом, бо буде сварка.

Не годиться будувати хату на місці занедбаного цвинтаря, а також там, де не викорчувано пні колись спиляних дерев.

Розсипали перець або сіль – то відразу підсипте те місце цукром, аби не було сварки. А тоді вже приберіть.

Якщо тріснуло дзеркало, то хтось помре в родині.

У хаті бажано мати стару кінську підкову, знайдену на зарінку або при дорозі. Вона допоможе долати перешкоди.

При вимощуванні в хаті дерев'яної підлоги не годиться залишати під нею гнілівки (стружку).

Благословенням вважається те місце, де надовго гніздяться бузьки.

Не годиться заходити в хату, де є новонароджена дитина з порожніми руками й поганими думками.

Ідучи вперше в гості в нову хату чи квартиру, годиться нести буханець хліба та розкинути на підлозі гроші.

Курцям не можна припалювати (прикурювати) цигарку від свічки, що горить, бо так само згорить їх тіло, як свічка.

Коли їсте, то ніколи не залишайте недоїденого хліба, бо будете марніти (худнути).

Не годиться одночасно їсти та щось читати, бо так ніби пропадає, з'їдається пам'ять в людини.

Гріхом є заборона брати воду або напиться її з криниці.

Гріх плювати або щось кидати в криницю.

Двом людям одночасно не можна втирати руки в один рушник.

У вас чешеться ніс – будете сердиті.

Свербить долоня лівої руки – невдовзі будете сердиті.

Свербить долоня лівої руки – невдовзі будете рахувати свої гроші.

Свербить долоня правої руки – скоро будете вітатися через рукостискання з кимось із давніх приятелів.

Раптом у людному місці потягнуло на сон, то відразу злегка нігтями руки потисніть кінчики вух, посмикайте їх донизу.

Чоловікам і хлопцям не треба плювати та молитися на розпалене багаття, бо будуть в них опіки на язиках.

Вагітним жінкам, котрі заплітають волосся в косу, перед початком пологів треба розпустити коси на голові. Тоді з часом їхні діти матимуть добру пам'ять, а ще їм буде легко даватися наука.

Молодій мамі, коли її дитина береться писати й читати, треба дати дитині розплутати засушене пуповиння. Якщо дитя зробить це швидко, то й швидко оволодіватиме знаннями.

Аби в породіллі було вдосталь грудного молока, не бажано, щоб на ліжку біля неї присідали відвідувачі.

Молодій дружині при першому пранні чоловічих речей треба зв'язати у гудз рукави сорочок. Тоді й супруг ніколи не підніматиме на неї руку.

Мудрість наших предків українців-гуцулів (II)

Не годиться вітатися чи прощатися через поріг рукостисканням або щось давати з рук у руки. Це ознака того, що ці люди розумруться.

Не можна споглядати за похоронною процесією з вікон чи балкона.

Рідним не годиться мити й одягати покійників.

Не годиться брати вогню від запалені свічки на цвинтарі.

Не можна брати речі чи лісоматеріал із будови, де була пожежа, й приносити до іншої хати, бо там теж станеться пожежа.

Якщо під час весілля піде короточасний дощ, то це ознака того, що з молодят зливають попередні гріхи та що вони будуть жити довго та щасливо. А коли подує сильний вітер – убого, бо він усе багатство видує.

Після весілля не годиться позичати весільне плаття. Не можна й нікому дарувати шлюбний одяг. За давніми переказами, його одягають раз у житті і тримають на смерть. Не годиться проводити весілля на позичені гроші, бо все життя в такій парі буде на позичках.

Не годиться одружуватися у високосний рік, бо це означає, що у нього переходить усе те, що людство збирало в попередні роки.

Якщо парубок, виходячи з дому дівчини, своєю задницею закрий вхідні двері, то вона вже не вийде заміж.

Щоб виникла відраза до спиртного, народна медицина радить регулярно вживати мед, варення, джеми та фруктові соки. А коли вже й перепили, то зранку замість похмілья поправляйте здоров'я міцним часом, огірковим, капустяним розсоллом або томатним соком.

Під час застілля слідкуйте за тим, аби вам не «завернули порцію» – повернули недопите спиртного, та ще й із слиною, бо дуже скоро сильно сп'янієте і навіть утратите пам'ять.

А ще слідкуйте за тим, аби вам курці в склянку з напитком не втрусили тютюнового попелу. Це теж сильно п'янить людину.

Не годиться розливати і подавати посудини з напитком лівою рукою, бо це теж призводить до сильного сп'яніння.

Не годиться, аби у вашу склянку наливали з двох пляшок. Будуть такі ж наслідки.

Аби алкоголь кинув пити, то дайте йому випити у вині, горілці чи пиві настояний цвіт горіха: 1-2 столові ложки цвіту на 300 міліграмів спиртного. Це витримати 7-10 діб у темному місці. На 2 столові ложки треба ще додати 1 столову ложку меду. Готову суміш процідити, а перед подаванням збовтати.

У вас налив на тілі чи чиряк – накладайте на те місце відвар із кори липи.

Мурашина отрута помічна при болях ніг та рук. Для її заготівлі взяти банку або пляшку з-під варення чи сиропу й на кілька годин поставити в мурашник. Відцідженою рідиною натирати болючі місця кілька раз на день.

Якщо «розв'язалася» рука, або, як кажуть гуцули «розтягнулися жили», то її на три дні перев'язують червоною вовняною ниткою.

Зі столу не змітайте крихти хліба рукою, бо не будете мати грошей.

Не віддавайте будь-кому гроші ввечері, бо теж їх не матимете.

Не добре дарувати іншим те, що раніше подароване вам, бо це негативно позначається на майновому стані.

Коли прилетить зозуля, то дуже добре, щоб вона перший раз вас закувала з грішми при собі. Цілий рік будете мати вдосталь грошей і не будете ходити голодний.

Щоб миші не гризли картоплю та не трубили сіно в стозі, то під бульби накладають прутики бузку. Те ж само ставлять і під стіжки сіна.

Щоб у вас не закрали вирощений урожай будь-якої культури, треба по кутах ділянки навесні стрімголов втикнути з ґрунт по зубчику часнику.

Аби кріт не рив на ділянці, то в кілька свіжих дірах треба покласти ганчірки, змочені в гасі чи солярці.

Побачили на своєму подвір'ї гадюку, то неодмінно заведіть їжаків.

Намагайтеся не вбивати гадюк, бо в такий спосіб ви ще більше їх накликаєте до себе.

Перед порогом вашого будинку появилася жаба-ропуха, то знайте, що це не що інше, як намір відібрати молоко у вашої корови.

Щоб у вашої корови цілий рік було молоко, то першого Святвечора тричі довкола обсипте її маком.

Щоб вашу корову не наврочили, то прив'яжіть червону вовняну нитку або краще китицю на голову та хвіст.

Перед тим як дати комусь молоко, або понести його на базар, вкиньте дрібочку солі в нього. Це засторога наврочення поза очі вашої корови.

На косовиці не випереджайте напарників і не доводьте їх «ручку кішні» до кінця, бо вас болітиме попереки.

Аби не порізатися косою чи серпом, не давайте їх і не приймайте з рук у руки. Їх треба підіймати із землі.

Щоразу після закінчення косіння треба брусом поправити косу, аби наступного разу ви мали нові сили до цієї роботи.

Не годиться виносити сміття з хати на вулицю, як стемніє, бо спадатиме ваш зір.

Як потемніє, то не годиться підмітати на подвір'ї чи в хаті, бо вночі можуть нагрянути злодії.

Коли знаєте, що у вас була людина, яка залишає погану енергію і помисли, лихословить, то відразу виметіть за нею віником, а ще краще – трьома прутиками освяченої бечки аж за вхідні двері.

Ось частина порад, вірувань та звичаїв наших гуцулів. Цей матеріал я підготував для монографії моєї комуні – Ульяма, але у монографії подано тільки дві сторінки. За це мені пан проф. др. Іван Ребошапка зауважив, що я звичаям та обичаям у монографії приділив дуже мало місця.

Юрій ЧИГА

Записано протягом 2011 р.

СНІГОПАД

Слова Степана ТКАЧУКА

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Allegretto

Voice

1.3 ка - лен - да - рві сні - жить на нас Ро - ка - ми
й спо - га - да - ми, До - по - ки нас ко -
ха - є час, До - по - ки до - ля з на ми.

*З календарів сніжить на нас
Роками й спогадами,
Допоки нас кохає час,
Допоки доля з нами.*

*І кожний спогад, кожний рік,
По-своєму казує,
Допоки бальзаківський вік
Усіх їх позбиткує.*

*Роки і спогади мої,
Скажіть мені, будь ласка,
Які вас бори чи плаї
Принаджують, мов пастка?*

*За вами вслід водно дивлюсь,
Та бачити не бачу,
Як сповідаєтесь комусь,
Коли сміюсь чи плачу...*

Найхолодніші місця на Землі:

Гренландія, північний схід Азії та Антарктида. Середня температура січня у Верхоянську (Східний Сибір) – 55,5 градуса морозу. 1892 року тут був мороз 69,8 градуса. 1958 року в Антарктиді було – 88,3 градуса.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...

* * *

Австралію ще не було відкрито, а вона вже мала свою назву. У давнину географи мали певність, що десь на Південному Сході є величезний материк, який має зрівноважувати землі Північної півкулі. Його так і називали: *terra australis incognita* — «невідома південна земля». У XVII ст., після відкриття ряду індонезійських островів, ніхто вже не сумнівався щодо існування ще одного материка. Кожну нову землю одразу ж оголошували Австралією (так сталося з Соломоновими островами, Гебридами та ін.). 1606 року португалець Торрес відкрив материк, але це відкриття на 150 років було засекречено – іспанці боялися, що новий материк загарбає хтось інший. Тільки випадково, унаслідок захоплення м. Маніли на Філіппінах, англійці знайшли в місцевому архіві донесення про відкритий континент. До кінця XVII ст. Австралію було повністю нанесено на карту.

* * *

В Австралії 300000 аборигенів поділяються на 500 племен, у кожного з яких є своя мова.

Услішиш з іноземного зумору

Дарма

– Що ти робиш, Бессі? – запитує п'ятирічну дівчинку старша сестра.
– Пишу листа своїй подружці Кітті.
– Та невже? Але ж ти не вмієш писати.
– Дарма, – відказує Бессі. – Кітті ж бо не вміє читати.

Незнайомець

Мама та її синок проглядають сімейний альбом і натрапляють на фотографію хвацького солдата.
– Мамо, хто цей бравий вояка?
– Це ж твій тато, синку. Хлоп'я на хвилючку замислюється, а потім питає:
– А хто ж тоді той товстий лисий дядько в цивільному, що живе з нами тепер?

Іменник

Учителька. Іменник – це назва предмета. Хто може мені навести приклад? Перший учень. Корова. Учителька. Чудово. Ще приклад. Другий учень. Ще одна корова.

Де ж муха?

– А тепер, хлопчики й дівчатка, – сказала вчителька, – я хочу, щоб ви сиділи дуже тихо. Щоб було чути, як муха пролетить.
Хвилину панувала тиша, а потім якась хлоп'я не витримало:
– А де ж муха?

Правдивість

Батько (суворо). Ти питався у мами, чи можна взяти яблуко?
Трирічний хлопчик (їсть яблуко). Питався.
Батько. Ну, начувайся! Я взнаю в мами, і коли вона скаже, що ти не питався, бути тобі битому за брехню. То ти питався у мами?
Хлопчик. Чесне слово, питався... і вона сказала, що не можна.

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ

НАЙГАРНІША МАМА

Випало Совеня із гнізда та й повзає.
Далеко забилось, не може знайти
рідного гнізда. Побачили птахи малого
– некрасивого, з великою голівкою, ву-
хатого, банькатого, жовторотого.
Побачили та й питають, дивуючись:

– Хто ти такий, де ти взявся?

– Я Совеня, – відповідає мале. – Я ви-
пало з гнізда, не змію ще літати і
вдень дуже погано бачу. Я шукаю маму.

– Хто ж твоя мама? – питає
Соловей.

– Моя мама Сова, – гордо відповідає
Совеня.

– Яка ж вона? – питає Дятел.

– Моя мама найгарніша.

– Розкажи, яка ж вона, – питає Дрізд.

– У неї голова, вуха й очі такі, як у
мене, – відповідає з гордістю Совеня.

– Ха-ха-ха! – зареготали Соловей,
Дятел і Дрізд. – Та ти ж потвора.
Виходить, і мати твоя така сама
потвора.

– Неправда! – закричало Совеня. –
Мама в мене найгарніша.

Почула його крик Сова, прилетіла
потихеньку, взяла Совеня за лапку й
повела до рідного гнізда. Совеня уваж-
но подивилося на свою маму: вона була
найгарніша.

К. Перелісна

Гарне слово

Мама! Мама – гарне слово!

Тільки скажеш – все готово!

– Мамо, кашки! – кашка є.

– Мамо, чаю! – вже наллє.

– Мамо, спати! – вже роздітий,

і у ліжку, і укритий.

– Мамо, ніжку зав'яжи!

– Мамо, казку розкажи!

Мама! Мама! Гарне слово.

Тільки скажеш – все готово!

В. Гринько

Мама

Ще в колисці немовля

Слово «мама» вимовля.

Найдорожче в світі слово

Так звучить у рідній мові:

Мати,

Матінка,

Матуся,

Мама,

Мамонька,

Мамуся!

Називаю тебе я,

Рідна ненечко моя!

В. Лучук

Тільки мама

– Я на ковзанку піду!

– А коли ж до хати?

Тільки мама може так

Лагідно спитати.

На ходу сніданок з'їм.

– Так не слід робити. –

Тільки мама може так

Лагідно сварити.

В снах літаю до зірок.

– Час вставати, синку!

Тільки мама збудить так

Лагідно дитинку.

А. Костецький

Бабусі

Дай, бабусю, поцілую

Сивину твого волосся.

Теплим подихом зігрію

Снігом вибілені коси.

Може, і на них розтане

Лоскотливий іній срібний,

Мов зимові візерунки

На замерзлій з ночі шибі.

Прислів'я про матір

* Нема того краму, щоб купити маму.

* Матері ні купити, ні заслужити.

* Дитина плаче, а матері боляче.

* У дитини заболить пальчик, а в
матері серце.

* Нема у світі цвіту гарнішого над
Маківочки; нема ж і роду ріднішого
над матіночки.

* Рідна мати високо замахує, а помалу
б'є.

* Материн гнів, як весняний сніг:
рясно випаде, та скорє розтане.

* Мати одною рукою б'є, а другою
гладить.

* Доти ягнятка скачуть, доки матір
бачать.

* Сліпе щеня і те до матері лізе.

* На сонці тепло, а біля матері добре.

* Матері кожної дитини жаль, бо
котрого пальця не вріж, то все
болить.

* У кого є ненька, у того й голівонька
гладенька.

* Мене мати цілий вік дурила: казала
«битиму», та й не біла.

* Яка мама — така сама.

* Жінка для поради, теща для
привіту, матінка рідна, лучше всього
світу.

* Нема тих яток, що продають
рідних маток

* Нема в світі правди — тільки рідна
мати

Як мати рідненька, то й сорочка
біленька

Зі збірки «Народ скаже, як зав'яже» та
збірки М. Номиса

Послухайте, люди добрі,
Що хочу казати:

Та я хочу про дівчата
Співанку співати.

Віють вітри, віють буйні,
Листя опадає.

Раз у мене, жонатого,
Хлопці си питають:

«Порадь ко нас, приятелю,
Що маймо робити:
Ци вже си женили,
Ци ші так ходити?»

Я думаю, треба хлопцям
Правду уповісти,
Бо жіночку підобрати –
Та не грушку з'їсти.

Ти викинеш, як попаде,
Тобі терпка грушка.
А що зробиш, як попаде
Тобі щибетушка?

Доки з нев ти будеш жити,
Будеш бідувати,
Цілий вік ти свою долю
Будеш проклинати.

Зразу тобі поздаєтси,
Що вона срібненька,
Личко миле і бесіда
Тепла лагідненька.

Весело тобі щибече,
В очі зазирає.
Послухай, що всередині
Таїтси у неї.

Весела, як єсне сонце,
Єсна, як зірниця,
Лиш підступна, як гадина,
Хитра, як лисиця.

Женитиси, хлопці, треба,
Я вас добре раджу.
Послухайте, я про дівок
Дешо вам розкажу.

На дівчата, хлопці,
Лиш си подивити,

ТРИ ДІВОЧІ ВДАЧІ

На три групі по удачі
Можна їх ділити.

Один перший є гатунок,
Та є така врода, –
Страшно пуста, ше й до

Свинська в неї морда.

Така дівка водно товста,
Занадто рум'єна.
І ступає, як та ступа,
Говорит, як п'єна.

Коло їди уна впріє,
Повний рот напхає,
Лінуєтси
розжвакати
Та й

Екби ню поквапив,
Може си вдавити,
Зато дівка замерзає,
Ек застав робити.

Така дівка водно в хаті
Лиш плете та шиї,
А як хату замітає,
То смієє лишії.

На відмінок є гатунок
Та весела вдача,
Є друга дівок натура,
Що зветсе – собача.

Така дівка не посидит
В хаті ні минути,
Уна мусит і пріч бути,
Усе знати, чути.

Уна в селі бріхні знає,
Навіть шогодни,
Ек радіо передає
Всі сільські новини.

Ходит селом на вітримки
З розівленим ротом,
Зато вночі дороб'єї
Уна свою роботу,

Нічю робит, а
роботи
Вна не

запускає.
Ходит селом на
вітримки,
Доста в хаті має.

Таку дівку можна взяти,
Можна з нев ші жити,
Лиш тримати її в руках,
Дуже счиста бити.

Бо як зразу не навернеш
Таку молодицу,
То забере з тебе шапку,
Даст тобі спідницю.

Буде жити із другими
З вечіру до ранку,
Тебе буде кепкувати,
Мати за біданку.

Но, тогди ти, хлопче, визнаєш,
Що то за насінні,
Борзо умреш на сухоти,
Висхне в ті корінні.

А чего ти, легінику,
Уже зажурился?
Та для тебе дівок третій

Гатунок лишивси.

Файна дівка, як калина,
Газдівського роду,
Веселенька, чуперненька,
Файну має вроду.

Зразу чимос приворожит,
Очима чарує,
Така дівка не є горда,
Хлопцем не гордує.

То поспробуй говорити
З нею, легінику,
То від неї будеш мати
Корість ти велику.

Така дівка межи люди
Мало коли ходит,
А про пльотки або
бріхні
Уна не говорит.

Межи людьми вмєє файно
Себе поводити,
Таку дівку пріч фалют
Та й будут фалити.

А як озмеш дівчиночку,
Будеш газдувати,
Тебе будут поважати
Та й за газду мати.

Лиш дивиси, легінику,
Шоб не помилился.
Та й шоби ти з цев дівков
Батір не зробилси.

Та й з другими не водиси,
Не будь блудним сином.
Бо ізганьбиш ти сам себе
Та й свою родину.

Я все сказав, а ви, хлопці,
Собі вибирайте...

Записано Юрієм ЧИГОЮ
в Ульмі, 2012 р. від Петра
Габура, 65 років із с.
Плоска

З теперішнього жартівливого гуцульського фольклору

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Радун Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România